

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 320/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Lalíka o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Železničiarska 3192/13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 440/2016 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 288/09 zo 4. februára 2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 440/2016

v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 288/09 zo 4. februára 2010 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 440/2016 prikažuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Arendackého do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 320/2018-12 z 19. septembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave

(ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 440/2016 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) v období po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 288/09 zo 4. februára 2010 (ďalej len „predmetný nález ústavného súdu).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že *«dňa 4. februára 2010 Ústavný súd SR pod sp.zn. II. ÚS 288/09-45 vydal nález, ktorým rozhodol, že moje - sťažovateľove právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 8C 492/1995 porušené bolo a súčasne Ústavný súd prikázal konať vo veci (pracovnoprávny spor - neplatnosť výpovede danej v roku 1995) bez zbytočných prieťahov.*

Okresný súd Bratislava III dňa 15.06.2016 vydal v predmetnej veci, ktorou je pracovnoprávny spor o neplatnosť výpovede danej v roku 1995, rozsudok, ktorým žalobu zamietol. Dňa 08.08.2016 bolo voči tomuto rozhodnutiu podané odvolanie z dôvodu, že okresný súd neustálil ani platné znenie Zákonníka práce účinné v čase doručenia výpovede, nie to ešte skutkový stav (súbežné pracovné pomery).

Podľa informácie poskytnutej infocentrom Krajského súdu v Bratislave dňa 27.7.2018, stav veci od 21.11.2016 (kedy vec došla krajskému súdu) je nezmenený, t.j. spis je pridelený, termín pojednávania nevytýčený, iný úkon alebo pokyn zatiaľ nebol daný a spis „čaká v poradí“. Na otázku, kedy možno očakávať prejednanie veci, infocentrum nevedelo uviesť ani približný termín.

Sťažovateľ na základe týchto skutočností má za to, že porušovanie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 8C 492/1995 a Krajského súdu Bratislava pod sp.zn. 14Co/440/2016 napriek nálezu Ústavného súdu II. ÚS 288/09-45 zo dňa 4.2.2010 naďalej pretrváva, pretože ani 8 rokov od vydania príkazu Ústavným súdom na urýchlené prejednanie veci a 23 rokov od začatia konania na Okresnom súdu Bratislava III (žaloba podaná dňa 16.11.1995) vec nie je právoplatne skončená (i nespravodlivo, teda v rozpore so zákonom) a stav právnej neistoty naďalej pretrváva a dnes dosahuje intenzitu odmietnutia spravodlivosti.».

3. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených základných práv postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach v období po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu a zároveň prikáže krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a náhrady trov konania v sume 390,50 €.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa okresný súd prostredníctvom zákonnej sudkyne vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr. 451/2018 z 2. novembra 2018 doručeným ústavnému súdu 20. novembra 2018.

Zákonná sudkyňa okrem jednotlivých úkonov vykonaných v napadnutom konaní od augusta 2012 do augusta 2016 vo vyjadrení uviedla:

„Ako zákonná sudkyňa vo veci, ktorá mi bola pridelená generátorom dňa 28.11.2014 (teda v čase, keď sa spis nachádzal na najvyššom súde z dôvodu dovolania žalobcu) som po vrátení spisu s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR o odmietnutí dovolania žalobcu dňa 17.06.2015, postupovala vo veci plynule a bez prietahov a preto pokiaľ žalobca poukazuje na prietahy v konaní, v tomto bode je podanie žalobcu vo vzťahu k môjmu procesnému postupu vo veci nedôvodné.

Pokiaľ ide o názor žalobcu, že rozhodnutie vo veci je svojvoľné a v rozpore s právom, neprináleží mi vyjadrovať sa k nemu. Vzhľadom na odvolanie žalobcu voči rozsudku súdu prvého stupňa vec bude postúpená odvolaciemu súdu, ktorý sa bude zaoberať jeho odvolacími námietkami, takže jeho podnet na vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti voči mne ako zákonnej sudkyňi je minimálne predčasný.“

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa krajský súd prostredníctvom svojho predsedu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. 1 SprV/502/2018 zo 16. októbra 2018. Predseda krajského súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 20. novembra 2018 uviedol:

„Vec vedená na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14Co/440/2016 napadla na tunajší odvolací súd dňa 21.11.2016 sudkyňi JUDr. Edite Szabovej. Novým rozvrhom práce

Krajského súdu v Bratislave na rok 2017 bola vec pridelená JUDr. Darine Kuchtovej. V senáte 14Co je počet nevybavených vecí k septembru 2018 celkom 490, z toho u referujúcej sudkyňi 152 vecí, a preto vzhľadom na vysokú zaťaženosť senátu 14Co nie je objektívne možné vybavovať veci plynule bez zbytočných prieťahov. Predsedníčka senátu uviedla, že ako sudca spravodajca je v senáte 14Co od 01.01.2017 a v prvom rade vybavovala veci, ktoré napadli na odvolací súd v rokoch 2012, 2013, 2014 a v súčasnosti vybavuje veci z roku 2015. Vzhľadom na to, že ide o vec, v ktorej sa riešia pracovné nároky, uviedla, že vec bude naštudovaná v najbližšom období, po rozhodnutí o vznesenej námietke nesprávneho zápisu predmetnej veci do senátu 14Co.

Lustráciou v evidencii sťažností tunajšieho súdu som zistil, že sťažovateľ doposiaľ nepodal sťažnosť na prieťahy podľa ust. § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a teda pred podaním ústavnej sťažnosti nepodnikol kroky smerujúce k odstráneniu jeho stavu právnej neistoty spôsobenej ním namietanými zbytočnými prieťahmi, čím si zmaril možnosť docieľiť sledovanie predmetnej právnej veci predsedom tunajšieho súdu v pravidelných časových intervaloch z hľadiska plynulosti odvolacieho konania sp. zn. 14Co/440/2016. Zároveň s prihliadnutím na vyjadrenie predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej konštatujem, že výskyt prípadných prieťahov v predmetnom odvolacom konaní nie je zapríčinený subjektívnymi dôvodmi, ale objektívne daným počtom vecí v súdnom oddelení 14Co a súvisiace.“

6. Právny zástupca sťažovateľa v stanovisku z 10. decembra 2018, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedu krajského súdu, uviedol, že „vo vzťahu k vyjadreniu Krajského súdu v Bratislave k podanej sťažnosti dáva sťažovateľ pozornosť Ústavnému súdu, že v predmetnej veci bola už dňa 4.2.2010 konštatovaná existencia zbytočných prieťahov v konaní a ňou spôsobené porušenie základného práva sťažovateľa, nálezom č.k. II. ÚS 288/09-45. Uvedeným nálezom Ústavný súd SR zároveň prikázal všeobecným súdom konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ má za to, že za danej situácie je nadbytočné požadovať, aby sťažovateľ podával sťažnosť na prieťahy predsedovi súdu, keď ani autorita skoršieho rozhodnutia Ústavného súdu SR nedokázala zabezpečiť bezprieťahovosť v postupe súdov.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

10. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

12. Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca bol podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bol súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 100 ods. 1 OSP).

13. Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je pracovnoprávny spor. Je to teda vec, ktorej povaha si vyžaduje zvýšenú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila o žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 19/00, I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že pracovnoprávne spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zákonná sudkyňa okresného súdu ani predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení nepoukázali na právnu a skutkovú zložitosť veci. Ústavný súd v tejto súvislosti však zdôrazňuje, že prípadná právna a skutková zložitosť veci nemôže žiadnym spôsobom ospravedlniť doterajšiu extrémnu dĺžku rozhodovania všeobecných súdov vo veci samej, ktorá nie je právoplatne skončená ani po viac ako 8 rokoch po právoplatnosti predmetného nálezu ústavného súdu, resp. ani po viac ako 23 rokoch od podania žaloby.

16. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom doterajšiu dĺžku konania vo veci samej nemalo podstatný význam vyhodnocovať správanie sťažovateľa v tejto veci. Zákonná sudkyňa okresného súdu ani predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení zároveň nenamietali správanie sťažovateľa v predmetnej veci.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného

základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Ústavný súd opätovne poukazuje na to, že konanie vo veci samej nie je právoplatne skončené ani po viac ako 8 rokoch po právoplatnosti predmetného nálezu ústavného súdu, resp. ani po viac ako 23 rokoch od podania žaloby. Je zrejmé, že všeobecné súdy nezvolili také procesný postup v súdnom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal.

Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevymedzoval prípadné konkrétne úseky nečinnosti všeobecných súdov, resp. ich neefektívnu/nesústredenú činnosť v období po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu.

Negatívny dopad postupu všeobecných súdov v takej citlivej veci pre sťažovateľa je podľa názoru ústavného súdu zvýraznený aj povahou predmetu samotného konania a s ňou súvisiacim významom konania pre sťažovateľa. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

V tejto súvislosti ešte ústavný súd poznamenáva, že o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 15. júna 2016 nie je krajským súdom rozhodnuté ani po viac ako 2 rokoch, čo nie je akceptovateľné vzhľadom na dĺžku celého konania. Konanie krajského súdu teda nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

18. Vo vzťahu k argumentácii predsedu krajského súdu, ktorý vo svojom vyjadrení k sťažnosti poukazoval na vysokú zaťaženosť senátu 14 Co a neexistenciu „*subjektívnych dôvodov prietahov*“ (spôsobených dôvodmi na strane konkrétneho sudcu, resp. zamestnanca súdu) v napadnutom konaní krajského súdu, ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne

konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia.

Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzuje postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu (resp. zamestnanca súdu) vybavujúceho danú vec. Aj za konanie konkrétneho sudcu, resp. zamestnanca súdu totiž (v kontexte požiadavky reálneho naplnenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť príslušný súd ako orgán verejnej moci, ktorého povinnosťou bolo poskytnúť účastníkom (stranám) konania účinnú súdnu ochranu. V tomto zmysle preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti, ktorou sú namietané zbytočné priet'ahy v súdnom konaní, v zásade nemožno robiť rozdiel medzi tzv. objektívnymi a subjektívnymi dôvodmi priet'ahov (m. m. I. ÚS 6/06).

19. Predseda krajského súdu poukázal aj na fakt, že sťažovateľ nepodal sťažnosť na priet'ahy v napadnutom konaní krajského súdu. Ústavný súd berúc do úvahy celkovú extrémnu dĺžku konania vo veci samej nemohol akceptovať dôvodnosť tejto obrany odporcu.

20. Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku konania v období po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu (berúc do úvahy aj celkovú extrémnu dĺžku konania vo veci samej), predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd

rozhodol, že postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach v období po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že o odvolaní sťažovateľa proti predmetnému rozsudku okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu rozhodnuté krajským súdom, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal krajskému súdu, aby konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

25. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € z dôvodu, že „*dĺžka trvania súdneho konania dosiahla 23 rokov napriek nálezu Ústavného súdu z 4.2.2010, ktorým je daná priorita prejednaní vecí (po veciach v starostlivosti o maloletých) a že vec nie je komplikovaná a že neexistuje iný sankčný postih za už faktické odmietnutie spravodlivosti, pretože sťažovateľ je už za vekovou hranicou priemernej dĺžky života, pričom právoplatnosť je v nedohľadne i vzhľadom na nový Civilný sporový poriadok, s poukazom na doterajšiu judikatúru Ústavného súdu ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva...“.*

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania krajského súdu, povahu zisteného porušenia a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu považoval ústavný súd priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ nežiadal v petite svojej sťažnosti, aby ústavný súd zaviazal okresný súd zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nerozhodoval o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi vo vzťahu k okresnému súdu, keďže v sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí a ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 1 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

29. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľovi ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 390,50 € vrátane DPH, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH (2 úkony právnej pomoci po 153,50 € zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie sťažnosti na ústavnom súde, 2x paušálna náhrada hotových výdavkov po 9,21 € zvýšené o 20 % DPH). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 16. januára 2019